

ته شایان امثال بردرس عبرت !

مادام که قوت اتحادده در بزد جان ویورکدن اتحاد ایدم . تأمین وحدت و سطوت دولت نقطه سنده اجتماع ایدم . هیمز برکی ایچنده یز؛ متحداً غیرت ایتمه جک اولور ایسه ک می بی مراسای سلامته ایصال ایده جکمز یرده معاذه قیالره چارپدیرر باتیریرز . تکمیل ملل متمدنیه قارشی عدم لیاقتمزای انبسات ایدم رز . چالشلم چالشلم ! مملکت مزده مدفون خزای می دانه حیقارمه غیرت ایدم .

۱۰۰

اسلامده

خدمات دینه ووظائف ملکیه

اوچنجی نسخه دن مابعد :

کتاب و سنده حکمی منصوص اولیان بر حادثه حقننده یا ابا موسی ! قلبکده شت و تردد حاصل اولدوقده امان او حادثه بی کما هو حقها اکلامق ایچون فکر و خاطریکی اکا حصر ایت ، صکره کتاب و سنده او حادثه نک امثال واشباهنه نظر ایدوب آنلر حقننده نه حکم صادر اولمشه او حادثه بی ده آنلره قیاس ایلیرک حکمی اوامثال واشباهک احکام منصوصه سندن اقتباس ایله . برمدی ینه سنی احضار ایچون استمهال ایدرسه اکا مناسب بر مهل و یررسین ، اکر مدت مهل ایچنده ینه سنی احضار ایدرسه حقنی احقاق و الا حصعی مطالبه و مؤاخذنه دن اطلاق ایدرسین زیرا مدت مهلک انقضاسیله شک و تردد زائل اولور و مدعی ایچونده اعتذار ایده جک بر جهت قلماز . مسلمین بری بری اوزرینه عدولدر [مسلمینک بری بری اوزرینه شهادتلیر حجتدر] ، فقط حد قذف ایله محدود و یا شهادت زور ایله مجرب و معروف و یا نسب و یا ولاء [۱] ده ظنین

[۱] ولاء: لغتده نصرت و محبت معنا سنه در ، و اوک فتی و لامک سکونیه «ولی» دن مشتقدر . اصطلاح شیرعه ده عتقدن و یا موالاتدن حاصل قرابت حکمیه در که سبب ارث

و مهم اولانلرك شهادتلىرى مردود در، سز ينات ايله ظواهر احوال ايله حكمه مأمورسكز [اصابت حقائق ايله مكلف دكلسكز]، حقائق و سرارى آنحق علام الغيوب بيلور. يا ابا موسى؛ زهار مجلس محاكمه ده حدت و تهور و طرفين متخاصمينه جور و اذا ايمه، موطن حتمده [مجالس حكمده ديمكدر، مجالس حكمده حقه حكم اولنديقي ايچون موطن حق اطلاق اولمشدر] مكانت و لطف و نوازش كوسترنلرك جناب احكم الحاكين اجرلرني جزيل و ذكرلرني جميل ايدره. والسلام...».

عصر خلفاي راشدينده قضاة يالكز بين الناس وقوع بولان مخاصماتي احكام مشروعه سنده توفيقاً فصل و حسمه مأمور اولوب امور عامه ده تصرفه مأذون دكلر ايدى. صكره لرى مصالح خلافت و سلطنت كسب جسامت ايدرك خلفاء و سلاطين حضراتي سياست كبرى ايله مشغول اولدقلرندن منصب قضايه تدريج ايله ديكر امور دخي ضم ايديلوب نطق حكم و قضا توسيع قلندي. مال و ملكر بندن تصرفدن محجور اولان مجازين، ايتام، مفلسين ايله اهل سفهك اموالنه و امور اوقاف و وصاياه نظارت كي نيجه حقوق عامه نك تسويه سي وظيفه لرينه علاوه اولندي. بعض خلفاء و سلاطين طرفلرندن ايسه مصالح طرق، امور ايتيه، رفع مظالم، تأديب ارباب جرائم كي ده نيجه امور منصب قضايه الحاق اولمغله. دائرة نفوذى برقات دها كنيشله دي، منصب قضا سطوت سلطنت ايله عدل حكومتدن مزوج بر مسند بلندبايه اولدى. فقط عباسيه ايله عبيديين دولترلنده و بلاد اندلسده كي امويه حكومتنده قصاص و ديت ايله جرائمه متعلق احكام شرعيه و عرفيه قضاة شرعك عهده لرندن آلهرق «شرطه» عنوانيله احداث اولنسان مأموريته تخصيص ايدلمشيدى. بو مأموريتك سبب احداثي شو ايدى كه شرع شريفده استيفاي حدود اقامه شهود صورتيه ثبوت جرمه متوقف اولوب ظن

اولمغه صالح اولور. تعريفدن اكلاشديقي اوزره ولانك ايكي نوعي واردر. برنجيسي عتق سبيله حاصل اولديغندن اكا «ولاء عتاقه»، ايكنجيسي عقد موالاة ايله حاصل اولديغندن اكا «ولاء موالاة» دينور. تفصيلاتي كتب فقيمه ده «كتاب الولاء» ده مذكوردر.

و تخمین ایله اخذ و اتهام اولنان کیمسه حقننده اقامه حدود متصور اولسدیغندن
 قضاة عدول حکم سیاست ایله عملدن استسکاف ایتشلر ایدی. حالبوکه مصلحت
 عامه ضمنتده حکم سیاست ایله عمل ایدرک دلائل وقرآن ایله تهمنی درجه ثبوت
 واصل اولان مجرمین حققرنده جرائم واقعهلری نسبتنده ترتیب جزا ایدلمسی
 لازمهدن ایدی. بولزومه مبنی ذکر اولنان مأموریت احداث قلندی. آنک وظائفی
 ایکی به منقسم اوله برق بر قسمی افعال ممنوعه اجرا سیله مضنون بولنان اشخاصی
 دلائل وقرآن ایله ثبوت جرملری حائنده تأذیب ایتک، دیگر قسمی ده پینه
 عادل ویا اقرار شرعی ایله ثابت و نمایان اولان محظور آنده اقامه حدود ایلمک ایدی.
 دولت سلاجقه و دیلمده بو خدمته تعیین قلنان حاکم عرفی به کاه صاحب

شرطه وکاه والی مظالم دینیلور ایدی. صکرملری بو مأموریتک حکم و تصرفی
 توسیع ایدیلرک بر مسند رفیع اولمقله اعیان رجال دولته توجیه ایدیلور اولدی.
 اندلسدهکی امویه دولتنده دخی صاحب شرطه نک قدر و شانی کیدرک بک ترفع
 ایدلی و شرطه ایکی به تقسیم اولنوب برینه «شرطه کبری» و دیگرینه «شرطه
 صغری» دینیلور اولدی. صاحب شرطه صغری اراذل و اشقیان و اواسط ناسدن
 صدور ایدن جرائم عادی به، شرطه کبری مسندیلر سرفراز بولسان والی مظالم
 دخی رؤسا و عمال و ولایه و حکام حققرنده وقوع بولان مشتکیانه باقار ایدی.

عصر مزده ادبای عرب «شرطه» کله سنی «پولیس» لفظ دخیلنه مقابل
 معناده استعمال ایدیلورلر، مثلاً پولیسلر فلان محلی باصدی دیبه جک یرده [رجال
 الشرطه کبست المحل الفلانی] دیورلر.

منصب قضایه تابع بر خدمت مهمه ده و ارا ایدی که اکا «عدالت» تسمیه
 اولنور ایدی. بو خدمت عصر مزده مقاولات محررلیکی دینیلن مأموریتدر، فقط
 وظیفه سی بژده شمدیکی مقاولات محررلرینک وظائفندن ده و اسع و او خدمته
 «بولنانلرک شرف و اهمیت بک زیاده و ارا ایدی. نجائب قرآنیده بو خدمته دأر
 خیلوجه تفضیلات واردر.

خدمات دینیه دن بری ده حسب و یا احتسابدر که بو خدمتک صاحب بولندی

شهرده عامه به نافع امور و مصالحه نظارت ایتمکله مکلفدر. زقاق اورته سنه اوتیه بری قویه رقی یوللری تضییق و ماره بی ازعاجه تصدی ایدنلری منع ایتمک. قدر معتاددن زیاده حیواناته تحمیل ائقالدن منع ایلمک [۱]. ازقه واسواقده سقوط وانه دامه مائل ابنیه وجدرائی هدم و یاصور سائر ایله ضرر عامی دفع ایتمک. حوائج ضروریه به نرخ و یرمک. وزن و تکیله دقت ایلمک. بو خصوصیه دایر امر و منهیلرک خلافتده حرکت ایدنلری تأدیب ایتمک کی امور بلدییه هب بو وظیفه به راجع فی الاصل منصب قضایه ملحق اولوق اوزره قضاة طرفندن منصوب رجاله مخصوص ایدی.

برکت زاده

اسماعیل حق

معاهدات

۳

عهد عتیقه مزک تاریخی

۳

میلادک ۱۲۷۵ سنه سنده جنود لیلرک اخذینه موفق اولدقلری بر عهدنامه غلطه ده بر اداره مستقله تشکیل ایتدی. غلطه بلده بی کندی ایچلرندن انتخاب ایده جکاری قونسلوس (پوستاتوس) معرفتیه اداره ایده جکلردی. قونسلوس مجاردن حائز نفوذ مقتدر و ناموسلی بر ذات اولوق مشروط ایدی. جنود لیلرندن بری برجرم ایشلیه جک اولورسه انی پیزانس حکومتی تأدیب ایده میب جک. جنود لیلرک کرک جزایه کرک حقوقه عاید کافه دعاویسی قونسلوسلر طرفندن

[۱] چارپاره جفا و ارا ایتمک عندالله مسؤولیتی پک اغردر. بونلره جور و جفا ایدنلره جناب حق یوم اخرتده شدتله عقاب ایده جکدر. «خاتیه نک» کتاب الفصیح نقلاً «رد المختار» ده ذکر اولندیفی اوزره فقهاء دیدیلرکه دایه نک یوم قیامتده انسانه خصوصتی انسانلرک بری برینه خصومتلرندن ده شدتلی اولور.